

..הפרדת הכוחות" והלאה: הדרך אל הקיפאון ואל המילחמה הבאה

מצב כזה יעניק ליהודי אמריקה, ובאמצעותם לממלכת ישראל, כוח-השפעה רב על המדיניות האמריקאית. רוב חברי בית-הנבחרים כפופים ללחץ יהודי באור-יי-הבחירה שלהם. הוא הדין לגבי חברי הסניאט — המוסד שבו יתנהל המישפט נגד ניקסון, אם יחליט בית-הנבחרים להמליץ על הדחה. כל זה יכול לתת לממשלת ישראל נשק חדש נגד קיסנינג'ר. אם יתגבשו הדברים בצורה זו, היא תציע לניכסון עסקה של סחיטה: תמיכה יהודית בהדחתו — או חיסול יוזמת קיסנינג'ר, בדומה לחיסול יוזמת רור-גרס בפעם שעברה.

במיקרה כזה עשויה להתפתח מערכת-תע"צ מודרנית קיצונית נגד קיסנינג'ר עצמו, שיתוארך בצ'מברליון חדש, משרתם של הסובייטים, עור כר ישראל, יהודי משומר, וכו' — סיפוח המופצות כבר עכשיו עדידי חוגים קיצוניים בישראל.

אם יעלה בידי ממשלת ישראל לשתק את ועדת-

היתה משוכנעת שהצבא המצרי מנצח בחזית, ושהוא עומד להתקדם ולשחרר את סיני. גם לאחר מכן, כאשר נסתבר שכוח גדול של צה"ל נמצא ממערב לתעלה וניתק את הארמיה השלישית, לא נתערעה תמונה זו. להיפך — היא רק הוחזקה. כי כל מצרי משוכנע שהישראלים הבודדנים ניצלו את הפסקת-האש להמשיך ולהתקדם על אדמת-מצריים. (מובן שתמונה זו אינה תואמת את העובדות. אמנם הושלם כיתור הארמיה השלישית רק אחרי הפסקת-האש, כאשר ניתק צה"ל את הכביש השלישי המוביל לסואץ. אולם שני הכבישים האחרים כבר נותקו לפני הפסקת-האש. אבל העובדות אינן חשובות. חשובה הן תמונה שנצטיירה בציבור המצרי — והיא מסוכנת ביותר לנשיא.)

אליסאדאת נראה כאדם שנכנע ללחץ אמריקאי-סובייטי, והפסיק את מטע-הניצחון של הצבא המצרי בטרם עת, תמורת הבטחות פוליטיות. **עכשיו הוא חייב להראות הישגים ממשויים, כדי להצדיק את הסכמתו להפסקת-**

אם המצרים יסכימו להפרדת-הכוחות — הרי הם מטורפים.

את הדיעצה הזאת השמיעו ב'נבנה כמה עיתונאים בינלאומיים בכירים, בשם אישים מצריים. בראש ה"מחנה הסבור כך עומד הסנין הייכל, עורך אל-אהראם. טענת המצרים האלה:

ברגע זה נמצא חלק חשוב של צה"ל באפריקה. חלק זה אינו מנותק, אבל ניתן לנתקו בקלות בהסתערות חדשה ראשונה של הארמיה המצרית השנייה. לעבר הארמיה השלישית. אם, לעומת זאת, יסתער הכוח הישראלי הזה לעבר קאהיר, מובטחת התערבות סובייטית מיידית.

הארמיה המצרית השלישית אמנם מנותקת, אולם היא יכולה להחזיק מעמד זמן רב במצב הנוכחי. ובעיקר: המצב הנוכחי מחייב את ישראל לקיים כוונות צבאית טוטאלית. הדבר מוכרח לשתק בהדרגה את המשק הישראלי ולהפוך את חיי הישראלים לבלתי-נוסבלים. לעומת זאת אין המצב מטיל מעמסה על המצרים, שצבאם הוא ממילא צבא סדיר.

מי מדרמה

האש. את הפרדת-הכוחות ניתן לתאר כמציי ריים כהישג כזה.

כי מה שמכונה "הפרדת-כוחות" אינו, למעשה, אלא נסיגה ישראלית חד-צדדית. צה"ל ייסוג ממערב התעלה וממזרח, עד למעברי המיתלה והגדידי. בסך הכל — נסיגה של עשרות קילומטרים. הוא יסתלק משתי גדות התעלה, ובכך יאפשר את פתיחתה.

למראית עין, ייראה הדבר כהישג מדיני גדול של סאדאת, ללא שפיכת דם — בדומה להישגו הגדול של גמאל עבד-אל-נאצר אחרי מילחמת-קדש.

דבר זה דרוש לסאדאת, ובמהירות. תמורה, הוא מוכן להסתכן באפשרות שלאחר מכן ישתרר קיפאון חדש, כשכימעט כל סיני נשארת בידי ישראל.

להצדקת צעד זה, מביא סאדאת שני נימוקים: ראשית, בהסכם שיושג יקבע שהפרדת-הכוחות הוא רק צעד ראשון לקראת הסדר כולל, על פי החלטה 242. שנית, יש בידו הבטחות אמינות מצד כרייז'ביץ' וקיסנינג'ר שאחרי הפרדת-הכוחות לא ישתרר קיפאון, אלא תהיה התקדמות מהירה לקראת הסדר שיביא, למעשה, לנסיגת ישראל מכל השטחים שכבשה ב-1967.

מצדה אטומית

אם יוכלו המעצמות הגדולות לפרוע את השטר הזה, שניתן לנשיא מצריים?

את מי?

אין ספק שתוצאות הבחירות בישראל הניחיתו מכה מוחצת על כל סיכויו שישראל תיגש להסדר-שלום מרצון, ומתוך יחס חיובי.

הממשלה הבאה לא תזון אף מילימטר אחד לקראת הסדר, אלא אם יופל עליה לחץ היצוני כבד-מנשוא. לכאורה, מובטח לחץ כזה. הנרי קיסנינג'ר סבור ש-האינטרס האמריקאי (וגם הישראלי) מחייב הסדר-שלום לאלתר. גם הרוסים מעדיפים כיום הסדר חיובי, המתקבל על דעתם ועל דעת הערבים, על פני המשך ה"מתיחות. הכל מוכן, איפוא, להסדר כפוי.

אם תתגשם תחזית אמריקאית-סובייטית ערבית זו, תעמוד ישראל תוך כמה חודשים בפני תכתיב בינלאומי, שממשלת-ישראל לא תוכל לסרב לו מבלי לסכן את קיומה של ישראל, בגלל תלותה בכסף ובנשק אמריקאיים.

במיקרה כזה, יפרוץ בישראל משבר הסדר-תקדים. הממשלה החדשה תהיה הרבה יותר מדי חלשה מכדי שתוכל ללכת להסדר כזה, ללא בחירות חדשות. לאחר מה שקרה בבחירות הסילבסטר, יתכן מאוד שבבחירות הבאות יעלה הליכוד לשלטון — ואז תשתרר במדינה אווירה של מצדה אטומית.

במיקרה כזה תפרוץ, בלי ספק, מידחמה. אם, לעומת זאת, תקבל הממשלה בבחירות כאלה מנדאט ברור לקבלת התכתיב, יתבע ההסדר באווירה של משבר כללי, וקשה לחזות מראש איך יתגשמו הדברים במציאות.

אולם יש גם אפשרות אחרת, שכל הצדדים מודעים לה. 1974 תעמוד בארצ'ב בסימן משבר חנושיאות. בבית הנבחרים האמריקאי יתכנו תחליטים של הדחת הנשיא.

עד כן, במצב הנוכחי, פועל הזמן לטובת הערבים.

כאשר תעמוד ישראל בפני הברירה בין קיום המצב הקיים, כמות שהוא, בלי סוף — ובין נסיגה גמורה מן השטחים — יש סיכויים לנסיגה הכללית.

לעומת זאת, אם תתבצע הפרדת-הכוחות, תיחלץ ישראל מן המלכודת שלתוכה היא הכניסה את עצמה. צה"ל ייסוג לקו קצר ובטוח יותר. בין הקו הזה ובין הצבא המצרי יחצוץ שטח-הפקר, ואולי גם כוח בינלאומי. הדבר יאפשר שיחרור חלק מכוחות-המילואים. **במצב החדש שיווצר, ייעדם כל לחץ מידי על ישראל לנסיגה נוספת. היא תתבצר בקו החדש — לא רק מבחינה צבאית, אלא גם מבחינה מדינית.**

היא תחזור למדיניות גולדהרדיין שבין שתי המיל-חמות, תטרפד יוזמות-הסדר ותעכב כל יוזמה. כך ישתרר קיפאון חדש, עד למידחמה הבאה.

מדוע הם מסכימים?

מבחינה מצרית, יש הגיון רב בטענה זו, והוא מתקבל על דעת רבים בשיכבת העלית המצרית. אולם המישטר המצרי, בראשות אנואר אל-סאדאת, החליט לשאוף בכל זאת להפרדת-הכוחות. מדוע? יש לכך סיבות פנימיות, הגוברות על כל שיקול אחר.

כאשר הסכים סאדאת להפסקת-האש של ה-22 ב-אוקטובר, נדחמה דעת-ההקלל במצריים. עד אותו רגע

רמטכ"ל גמאסי

ג'נבה בצורה זו, ייווכחו הערבים לדעת שהפרדת-הכוחות חות אכן היתה מלכודת, ושם תקועים במצב חדש של קיפאון. במיקרה כזה יסיקו את אותה המסקנה שהסיקו ב-1973 — שדרושה מילחמה כדי להזיז את העניינים.

כך וכך: מילחמה

כל האפשרויות האלה היו קיימות השבוע, ועמ' דו לנגד עיני הצדדים. הדין על הפרדת הכוחות מתנהל באווירה זו.

אחרי שציבור-הבוחרים הישראלי הביע באופן מא-סיבי את אי-אמונתו בשלום, תבוא תגובת דומה מן הצד הערבי.

המסקנה הישראלית: צריכים להתכונן ל"לחץ אמריקאי כבד, וזדנפות לכופף, תוך ידיעה שהדבר יביא למידחמה קרובה.

המסקנה הערבית: אין ביטחון שחלחץ הי אמריקאי-סובייטי יהיה רציני ויעיל, ועל כן יש להתכונן למילחמה קרובה.

למרות הצפייה הכללית להסכם על הפרדת-הכוחות, ריחפו השבוע עננים קודרים מאוד מעל לארמון האור מות המאוחדות ב'נבנה.